

UNITÁRIUS ÉLET

XL. ÉVFOLYAM I. SZÁM

1986. JANUÁR-FEBRUÁR

1986 a BÉKE nemzetközi éve

Az ENSZ 1982-es közgyűlése megállapította, hogy „a béke még csak cél és nem realitás”. Európában négy évtizede béke van. A béke mégsem természetes velejárója életünknek, naponta hallunk háborús híreket, jelentések jönnek a világ valamelyik pontján fel lángoló harcokról, újabb és újabb fegyverek hagyják el a gyárakat. A háború hívei a föld után a csillagokat is megcélozták. A mindennapok történéseinek ilyen közelsége azonban a fenyegetettség elleni közös fellépés kényszerét és esélyeit is megnövelte. Ugyancsak naponta hallunk a békeszerető erők tiltakozásairól, tüntetésekről, békekezdeményezésekről. E meggyőződéstől vezéreltetve határozta el az ENSZ közgyűlése még 1982-en azt, hogy 1986 legyen a béke nemzetközi éve. Akkor döntött így tehát, amikor legfeljebb még csak remélhettük azt, ami e programévnak kezdete lett: a genfi csúcstalálkozót 1985 őszén.

A genfi kézfogás világszerte bizakodást kelt a békéért küzdő emberekben, s az eddiginél is sürgetőbb feladattá teszi, hogy ki-ki a maga posztján és lehetőségei szerint tegyen meg mindent a béke fenntartásáért, „hiszen lám, immár az óceán túlpartján is kimondatott, amit a Szovjetunió és a szocialista országok régóta hangoztatnak: hogy az atomháborút nem lehet megnyerni, megvívni pedig nem szabad. De változatlanul küzdeni kell, hogy azt is mindenütt felismerjék: a veszély megszüntetésének egyetlen módja korunk legaggasztóbb környezeti ártalmának, a század veszélyes hulladékának, az atomfegyvervezetnek a csökkentése, távlatokban pedig teljes eltakarítása. Minden egyéb bizodalom csak illúzió, így az űrhadviselésbe, mint valamiféle hatékony égi pajzsba vetett hit is az”.

Szilveszter estéjén búcsúztatjuk az Ó-évet és az Új-év hajnalán köszöntjük az újat és kívántunk egymásnak boldog újesztendőt. „Ki a múltba néz, a jövőbe lát.” Nézzünk mi vallásos emberek is a múltba, hogy bizakodással nézhessünk a jövőbe. Négy évtized telt el azóta, hogy a diadalmasan előretörő szovjet hadsereg felszabadította Magyarországot, kiűzte az országból a megszálló német fasiszta csapatokat és magyar csatlósait. A felszabadulással valóra vált nemzetünk legjobbjainak álma és törekvése, az ország visszanyerte szuverenitását, népünk saját kezébe vehette sorsának alakítását.

Hosszú és nehéz volt az út, de ma már bátran elmondhatjuk, hogy társadalmi életünk jellemzője az állam és az egyházak jó kapcsolata.

Az állam — az alkotmány értelmében — biztosítja a hívők számára a teljes vallásszabadságot, valamint az egyházak eredményes működéséhez a kedvező feltételeket. Komoly anyagi támogatásban részesíti az egyházi szociális intézményeket, segíti a műemlék jellegű épületek megóvását, valamint a költségvetésből kiegészíti az egyházi személyek illetményét. A rádió rendszeresen sugároz egyházi szertartásokat, a TV pedig olykor egyházi rendezvényekről is közvetít. Az egyházak viszont elismerik az ország államrendjét, tiszteletben tartják alkotmányát. Nem engedik meg

a vallásos rendezvények államellenes politikai célokra való felhasználását, támogatják a béke megőrzéséért folyó küzdelmet, elítélik a háborús uszítást. A magyar állam rendezte viszonyát a Vatikánnal is és rendezett kapcsolata van más nemzetközi egyházi szervezetekkel. Mi, unitáriusok, szám szerint kevesen vagyunk, szerény becslés szerint kb. tizenkétezen. Ehhez viszonyítva jelentős számú magyar unitárius él az ország határain túl, közeli és távoli országokban.

Az alkotmány biztosította lelkiismereti szabadság és az egyházak autonóm működésének feltételei között mi vallásos emberek és papi személyek egyenrangú állampolgárként veszünk részt a közéletben és a nép javára végzett közös munkában.

Európa most már több mint negyven esztendőt megélt békéje a legdrágább közös kincs; de tudnunk kell azt is, hogy törekény béke ez, amelynek csendjét újból és újból fegyverropogás veri föl. „Nyilvánvaló, hogy nem maradhatunk kívülálló, nem húzódnunk be kontinensünk vagy hazánk határainak fedezéke mögé. Hiszen a fenyegetés ellen nem fedezékre, hanem olyan fedezetre van szükség, amelyet milliók szava erősít. Annál is inkább, mivel tudjuk: a béke-mozgalom az utóbbi években országhatáron innen és túl hatékony, számításán kívül nem hagyható politikai erővé vált.”

Arányszámunkat meghaladóan a mi szavunk is erősíti a békemozgalmat, mert vezetőink — dr. Ferencz József püspök és Bartók Béla főgondnok — részt vesznek a több milliós létszámú Világszövetségünk (IARF) kongresszusain és a tagegyházak tanácskozásain (USA, Japán, Anglia, Hollandia, NSZK, Svájc, Csehszlovákia, Románia, Canada, Afrika stb.), ahol mártír püspökünk, Dávid Ferenc szellemében a *tolerancia jegyében* hitet tesznek a béke mellett.

Ez jelenti a legfőbb jót, a legmagasabbrendű életközösséget, amelyben az egyedüli feltétlen hatalom a szeretet.

Nekünk, kik mindnyájan Isten egyenlő gyermekei vagyunk, hivatásunk van ezen a földön. Ez a hivatás Istennek, az Atyának dicsőítésében és az erkölcsi parancs feltétlen teljesítésében áll. Ez azt jelenti, hogy a múlt, mint az ihletésnek és nemes hagyományoknak fő forrása, kötelez, de nem minden tekintetben köt. Ami a régiből elavult, attól megszabadulni legyen elég erőd; ami szárnyaid emelkedésében akadályoz, kiméletlenül rázd le magadról. A régi törvényt újra kell értékelned, új, úde, friss szellemmel kell megtöltened.

Isten lelke szerint időről időre újjá kell születned, hogy polgára, cselekvő és áldásaiban osztozó tagja lehess az eszményi világnak, Isten országának.

E jézusi gondolatok jegyében kívánjuk, hogy a világ minden részén megvalósuljon a béke és a szeretet hassa át az embereket, hogy békésen egymás mellett élve építhessük Isten országát.

Dr. Kiss József
főgondnokhelyettes

Újévi köszöntések

A történelemben először fordult elő — s ez a genfi találkozó egyik látható jele —, hogy Michail Gorbacsov, a Szovjetunió vezetője és Ronald Reagan, az Amerikai Egyesült Államok elnöke egymás fővárosában kölcsönösen televízió üdvözltek az amerikai és a szovjet népet az 1986. esztendő első napján, a béke évében.

Reméljük, hogy e szép kezdeményezés még sok eredményes gyümölcsöt fog teremteni és közelebb viszi az egész emberiséget az atommentes fenyegetéstől a béke reménye felé.

Cremidus in unum Deum

HIT

A hit tárgya sokféle lehet: mindaz, ami az ember lelki, szellemi igényét maradéktalanul kielégíti, kitölti.

A művészetek megszállottja hisz a szépségben, a forradalmár az elveiben. Ha hitről beszélünk, általában vallásos hitre gondolunk. Ennek két pólusa van: a végtelen Isten és a véges ember. Mi, unitáriusok, hiszünk Istenben és a haladó emberben. Hiszünk a lélekben és a lelkiismereti szabadságban. Hiszünk a fejlődésben és a humanizmusban. Jövőnköt illetően optimisták vagyunk.

LELEK

Az ember bár fizikailag anyagi felépítettségű, vannak lelki jelenségei: értelem, szeretet, szépezzék, igazságérzet, amelyek túlmutatnak a fizikai kötöttségeken, a múló testi valón. Lelkünk van, érzelmeink és gondolataink vannak, melyek nincsenek kitéve idő és tér korlátainak. Elképzelhetetlen, hogy csak maréknyi porhüvelyünk hordozná e jegyeket és valóságokat. Hogyan plántálhatna belénk eszméket és eszményeket egy lélektelen univerzum? Lennie kell egy örök léleknek, forrásnak, amelyből minden ered. „Meggondolás örökösödik felettéd, értelem öriz téged.” Péld 2,11. Lelkünk isteni eredetű, s miként szent az Isten, úgy szent a lelkünk is.

ISTEN

A relatív, a viszonylagos feltételezi az abszolútumot. Mi ezt nevezzük Istennek. Pontosan leírni nem tudjuk. Az örökkévaló Isten mindig több volt, mint amit az ember el tudott róla mondani. Minden ember alkotta istenarc szegényes. Isten mindig mögötte és túl van a róla alkotott képeken. Az ember régen felismerte, hogy a világban rend és törvényszerűség uralkodik. Minden egy láthatatlan Kézre mutat. E teremtető és fenntartó kéz, ez az akarat mindenben felismerhető. „Benne élünk, mozgunk és vagyunk.” ApCsel 17,28. Legtöbbet Róla az ember mondhat. Mi Isten képmásai vagyunk. Méltán érezzük magunkat Isten gyermekeinek, hiszen mi kaptuk a legtöbbet a Teremtőtől. A végtelen, egyetlen Istennek, Atyánknak lelkét viseljük magunkban.

Isten lélek. Isten szeretet. Isten a mélység.

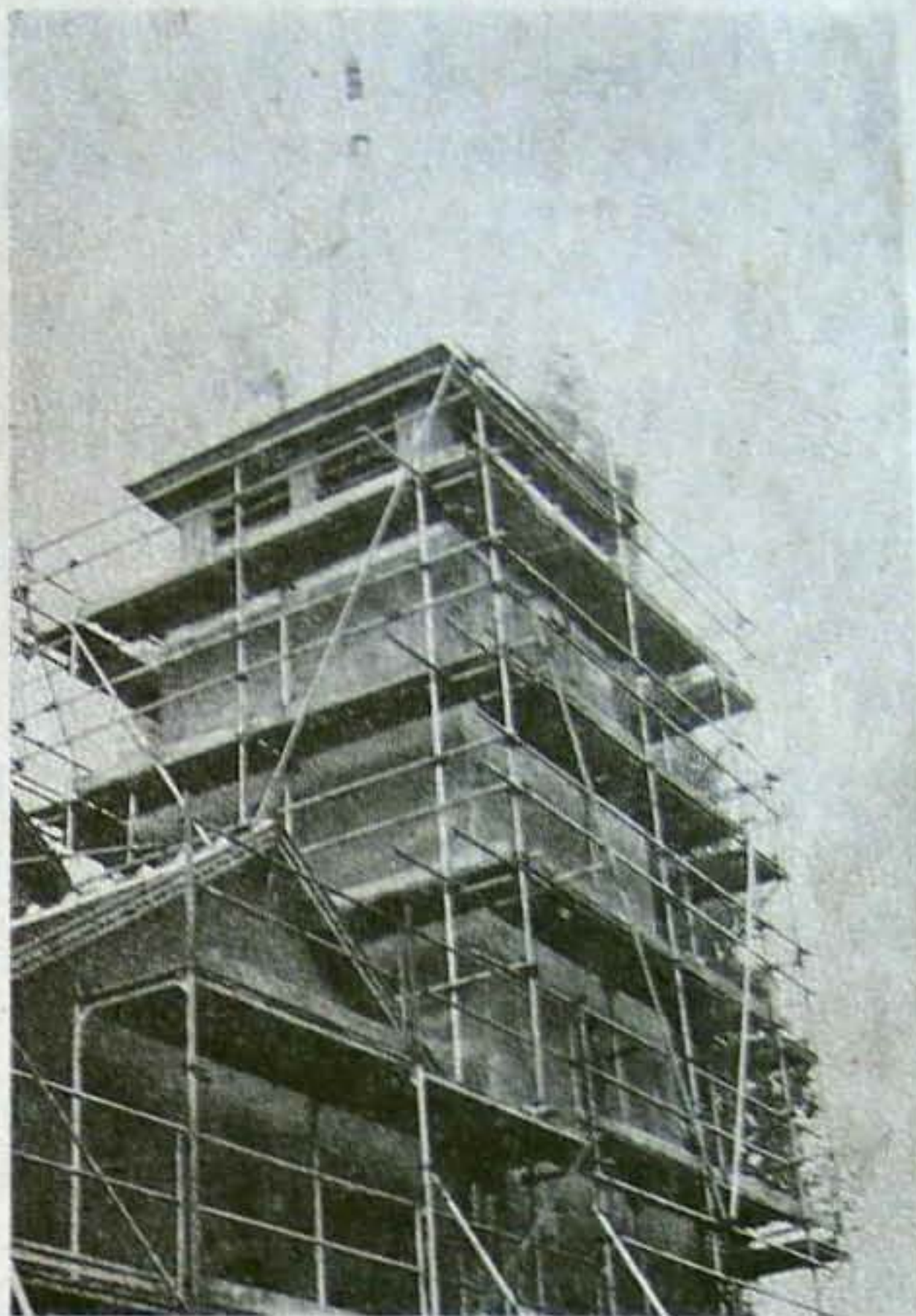
JÉZUS

Az idők során sok kiváló ember kereste az utat Isten felé. (Zoroaster, Jézus, Buddha, Mohamed.) Mi Jézus tanítványainak valljuk magunkat. Eszményképünk és tanítónk a történelmi Jézus. Benne az örök emberi ideált látjuk, a szeretet prófétáját, az áldozatvállalás kálváriás hőst. Csodáljuk diadalmas hitét és lelkierejét, amellyel le tudta győzni kétségeit, sőt halálfélelmét. Életének legnehezebb pillanataiban is rendíthetetlenül bízott Istenben. „Múljk el tőlem e pohár, de ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy te.” Mt 26,39. Tanításainak lényege röviden összefoglalható: Isten lélek, őt lélekben és igazságban kell imádni... Szeresd az Istent és szeresd az embert... Erre tanít minket Jézus.

2 UNITÁRIUS ÉLET

PESTLŐRINC

javitják a templomot

(Szűcs György felvétele)

AMERIKAI VENDÉGEK LÁTOGATÁSA

Az amerikai unitárius univerzalista egyház 1985-ben új egyházi elnököt és moderátort — főgondnokot — választott dr. William Schulz eddig alelnök és Natalie Gulbrandsen asszony, az IARF végrehajtó bizottságának tagja személyében.

Nevezettek 1986. április elején részt vesznek az angliai unitáriusok Leicesterben tartandó évi közgyűlésén. Tervük szerint ápr. 8-án érkeznek repülőn Budapestre. Mivel tervük szerint a következő vasárnapon, ápr. 13-án már a kolozsvári unitárius templomban akarnak szolgálni, tiszteletükre

1986. április 10-én, csütörtökön du. 5 órai kezdettel nyilvános egyházi képviselő tanácsi ülésen fogadjuk őket Nagy Ignác utcai templomunkban. Az istentisztelet részen dr. Schulz elnök szolgál, majd a főgondnokasszony tolmácsolja az amerikai és kanadai unitárius univerzalisták üdvözlét. A megnyilatkozásokat magyarul tolmácsoljuk.

Kérjük, mindenki jegyezze elő a dátumot, hogy minél nagyobb számban fogadhassuk kedves vendégeinket, akik első ízben látogatnak el hazánkba.

HARMONIKUS EGYÜTTMUNKÁLKODÁS

A Hazafias Népfront dec.-i országos kongresszusáról, melynek meghívott vendégei sorában egyházunk püspöke is jelen volt, annak idején lapunk olvasói is bő tájékoztatást kaptak a napilapok, a TV és a Rádió útján. Az ott elhangzottakkal egyetértettünk. Nem látjuk értelmét az elhangzott legfontosabb megállapítások ismétlésének, hanem közöljük — kissé rövidítve — a Magyar Nemzetben a kongresszust követő napon megjelent írást, mely az egyház és állam közötti kapcsolatok lényegére mutatott rá.

A tanácskozás szünetében Pozsgay Imre, a Hazafias Népfront főtájtára köszöntötte a magyarországi egyházak és felekezetek képviselőit, a kongresszuson részt vevő egyházi személyiségeket. A félórás találkozón jelen volt Kállai Gyula, a HNF elnöke és Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke is.

— Nagy öröm számunkra, hogy kongresszusi jelenlétükkel, érdeklődésükkel, megnyilvánulásaikkal nemzeti egységben való részvételüket nemcsak demonstrálták, hanem egyszersmind a cselekvésben való közreműködést is vállalták. Megfigyelhettük valamenynyien, hogy a kongresszuson jól fogadták ezt a szándékot és a tanácskozás minden résztvevője, világnézetre való tekintet nélkül érezte, hogy ebben a vallásos hívő tömegek, a lakosság, tisztos honfitársaink, magyar állampolgárok az egész országépítés részesének érzik magukat; egy viszontagságos, néha megterhelő feltételek, viszonyok között élő országban együtt keresik hívők és nem hívők a kibontakozás, a megújulás, az előrehaladás lehetőségét — mondta Pozsgay Imre. S noha a kongresszus előkészítésében arra törekedtek, hogy minden véleményt szóhoz juttassanak, nem lehetett hallani olyan megnyilvánulást, amely kétségbe vonná, hogy a szocializmus ennek a népnek vállalt és identitásának is megfelelő kifejezési formája; itt akar élni ebben a hazában és jobb szocializmust akar megélni hívő és nem vallásos állampolgár egyaránt. Egyik nagy nyeresége a népfront VIII. kongresszusának, hogy ez ország-világ előtt láthatóvá, érzékelhetővé vált. Ez nincs ellentétben a vallásos meggyőződésű emberek lelkiismeretével sem. Mind-

addig így lesz ez vallásos és nem vallásos emberek számára egyaránt — fejezte ki meggyőződését a HNF főtájtára —, amíg ez a párt bizonyítani tudja alkalmasságát arra, hogy iránymutató programokat dolgozzon ki az egész ország építése számára. S a párt gyakorlati tevékenységében megvan a biztosíték erre. Ha van ügy, amelyben a nemzeti közmegegyezés keretei a legszélesebbre nyithatók, az éppen a béke ügye, s ennek kérdésében is együttműködés és egyetértés nyilvánult meg a népfront kongresszusán.

Szavaiért dr. Tóth Károly, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke mondott köszönetet. A kibontakozó kötetlen eszmecsereben többen is kifejtették véleményüket. Azonos volt álláspontjuk abban, hogy növekedett egymás szavának megértése mind az egyházban, mind a társadalomban. Összinté, nyílt beszéd ez, s a jövő biztosítékát jelenti. Ennyire talán sosem került közel egymáshoz az egyház és a társadalom, sosem volt ilyen nyilvánvaló az együttműködésre való készség. De a fő kérdés az: mit tehetnek az egyházak a mindennapi gyakorlatban a társadalomban jelentkező gondok megoldásáért.

DR. KÁLDY ZOLTÁN, az Evangélikus Egyház országos elnökpüspöke felszólalásában hangsúlyozta; az evangélikus egyház otthon érzi magát ebben a társadalomban és a társadalom sem érzi az egyházat idegennek. Tagjai cselekvő társaként vesznek részt a szocializmus építésében, osztoznak örömeiben, gondjaiban. Köszönhető ez a népfrontmozgalomnak is, amelyik jó módszerekkel, helyes elképzelésekkel tömöríti soraiba a hívő és nem hívő embereket és fórumot ad az egyházak képviselőinek ahhoz, hogy a néppel együtt munkálkodhassanak a közös törekvések megvalósításában. A népfrontmozgalom egyik legfontosabb célkitűzéséről, a szocialista nemzeti egység erősítéséről szólva rámutatott arra, hogy e program valóra váltásához mindenekelőtt békére, bizalomra, közös cselekvésre van szükség. Arra is felhívta a figyelmet, hogy tisztelni kell egymás álláspontját, tolerálni a hívők és nem hívők közötti különbségeket, hiszen egyetlen ember sem lehet hitvallása miatt másodrangú állampolgár.

Huszonöt éves a „VILÁGOSSÁG”

Megindulása óta olvasója vagyok ennek a materialista világnézeti szemlének. Magam és egyházam nevében e sorokon keresztül tisztelettel köszöntöm a Lukács József professzor vezette szerkesztőséget és a munkatársakat.

Örömmel láttam, hogy a 25 éves folyóiratot, mely az utóbbi esztendőben a marxista—keresztény dialógusnak is egyre több oldalt szentelt, igen sokan köszöntötték.

Kádár János a jubileumi számban megjelent üdvözlések élén közölt írásában többek közt ezeket írta:

„A mi társadalmunk fejlődését azonban nem volna lehetséges biztosítani, ha csak a marxisták erejére és tevékenységére támaszkodnánk. Ugyanannak a marxistának, aki vitázik és állást foglal saját világnézete mellett, figyelembe kell vennie azt is, hogy a békére és a haladásra, a társadalmi igazságosságra, a nép jólétére, egységének megővésére, az együttélésre, a magatartás fejlettebb kultúrájára, a családi élet megszilárdítására országunkban sokan törekszenek, s közöttük nagy számban vannak más világnézettel valló és vallásos emberek is. Ezek az emberek saját világnézetük, erkölcsük alapján is értéket látnak a szocializmus számos célkitűzésében és ezért szövetségeseink a társadalmi feladatoknak a megvalósításában.

Szocialista fejlődésünk értékes, megőrzendő vívmánya a lakosság vallásos részének, a magyarországi egyházaknak a szocializmusba való beilleszkedése. A

vallásos lakosság nagy része politikailag és erkölcsileg támogatja a szocialista fejlődést...”

A számos hozzászólás közül még idézünk egy-egy gondolatot a következőkben. Köpeczi Béla művelődési miniszter úgy látja, hogy az értékrendszer zavarai valóban léteznek. E problémakörben „az emberi együttélés szabályairól van szó, és ezért nem lehet elodáznai a válaszokat”. Az üdvözlők sorában fejtegetéseket olvastunk két egyházi embertől is. Magyar Ferenc, a katolikus Új Ember főszerkesztője megállapítja, hogy meg kell ismerkednünk a tézissel, amelyik szerint „a kereszténység és a marxizmus legjelentősebb közös vonása, hogy mindkettő tudatosan és hangsúlyozottan a jövőre orientál”.

Dr. Pákozdi László Márton, a budapesti Református Teológiai Akadémia tudós professzora, ismert vallástörténész többek közt a következőket állapítja meg: „Korunk két nagy dialógus táborát közös ügyünk, a dialógus köti össze: a keresztény teológiának a mai kifejtése, egymás szóértése, vitája, tárgyalása, vagyis egy részleges megértése, egyetértése nem lehetséges a marxizmusnak atheizmus értelmében vett konfrontációja nélkül.”

Az unitárius gondolat képviselői hazánkban gondos figyelemmel kísérik a Világosság minket különösen érdeklő írásait. Legyen szabad megemlíteni azt, hogy az egyes egyházak teológiai és társadalmi felfogását időnként elemző írások sorában örövendünk annak, ha valamelyik tudós szerző az unitárius gondolattal is foglalkozni kezd.

P. J.

ATLANTA

E városról a világ minden táján tudnak valamit. Itt van a legnagyobb amerikai repülőtér. Itt fedezték fel a Coca-Cola néven az egész világon elterjedt üdítőitalt, és ma is itt van a gyár központja. Élete egy részét itt töltötte a Nobel-békedíjas polgárjogi néger harcos baptista lelkész, Martin Luther King, akit mártírhalála után e város legnagyobb baptista temploma mellett márvány sírboltban helyeztek örök nyugalomra.

1864-ben e város határában lefolyt ütközettel ért véget az észak és a dél közötti polgárháború, amikor az északi szövetségi csapatok győzelmet arattak a déli szövetségi küzdők felett.

Atlanta lakosságának a száma ma már majdnem elérte a kétfélmilliót. A lakosság 70%-a színes bőrű. Valószínűleg a többség a déli baptista egyház tagja. A város polgármestere — aki az unitáriusok évi közgyűlésének dísz-szónoka volt — az a néger Andrew Young, aki baptista lelkész oklevéllel is rendelkezik és aki az USA egykori ENSZ nagykövete volt. A városban ma több száz templom és 11 zsinagóga található.

Martin Luther King sírja az amerikai baptisták és más jóérezsű emberek örök zarándokhelye. Mellette van a róla elnevezett alapítvány székháza, melyet most özvegye vezet. A város egyetemén egyre több a néger professzor és hallgató. Itt nevelődik a színes bőrű amerikai új értelmiségi réteg jelentős része.

Az említettekkel ellentétben a városközpont, ahol a hatalmas, szinte égig érőknek tűnő 60–80 emeletes felhőkarcolók, szállodák, banképületek mutatják a város kereskedelmi életének pezsgését. A város peremén van a szegénynegyed, itt élnek a munkanélküliek is és a színes bőrűek legszegényebb rétegei. A város határában levő szép parkban van a Cyclorama elnevezésű múzeum, mely a dél–észak háború egyes jelentős, a város körül zajló mozzanatait mutatja be az oda zarándokoló turistáregnek háromdimenziós színes képekben.

E város egyik 75 emeletes — Peachtree Plaza elnevezésű — szállodájában tartották meg az amerikai unitárius-univerzalista egyház évi közgyűlését. Búcsúztatták a két lelépő vezető tisztségviselőt: a lelkészelnök dr. Eugen Pickett és Sandra Caron moderátort. A jogász a mi főgondnoki tisztségünket viselte. Igen jelentős szavazattöbbséggel választották meg az új vezetőket: dr. William B. Schulz eddigi adminisztratív alelnök lelkészt elnökké és Natalie Gulbrandsen asszonyt, az IARF Végrehajtó Bizottságának tagját moderátorrá. A megnyitó ülés az egyhetes üléssorozat látványos és közel 2000 ember által látogatott, európai hasonló eseményhez nem hasonlítható színes, érdekes alkalma volt. Közel 500 gyülekezet képviselői saját zászlójuk alatt vonultak fel. Hatalmas kórusok énekszámai és kiváló művészek zenei számai tették számunkra szokatlanná az alkalmat. Az amerikai unitárius-univerzalista egyház ezres lélekszámot meghaladó gyülekezeteiben tapasztalható teológiai, társadalmi és politikai eltérések ellenére ezen a gyűlésen egy színt és egy akaratot képviseltek az amerikai sokrétegű vallásos társadalomban. E megnyitó ülésen számolt be a búcsúzó elnök az elmúlt év jelentősebb eredményeiről. Örömmel jelentette, hogy a gyülekezetek száma gyarapodóban van és meghaladja az ezret. Az évi költségvetés az elmúlt hétéves tendős elnöki időszakban állandóan javult, és most már két éve aktív. Szokatlan volt számunkra annak az igénynek a felvetése, hogy az egyházi vezetőség a részvényekbe fektetett tartalékokat, alapítványokat olyan pénzügyi intézeteknél is elhelyezhesse, amelyeknek kapcsolata van a Dél-afrikai Unióval, ahol — mint ismeretes — a csekély számú fehér kisebbség még mindig gyarmati sorban tartja az igen jelentős színes bőrű milliókat. Az apartheid elleni állásfoglalás végül is a többség józan állásfoglalását érvényesítette.

Az elnöki beszámolót a moderátor asszony jelen-

Az atlantai kongresszuson

tése követte, aki a továbbiakban jogász tudásának minden gyakorlatával simán vezette a közgyűlést. Jelentése végén örömmel állapította meg, hogy ez alkalommal is több külföldi testvéregyház képviselője van jelen. Nekünk, akik ott ültünk az első sorban, fel kellett állnunk, és az ülés nagy tapssal fejezte ki örvendezését jelenlétünk felett. Azután az elnöklő moderátor egymás után szólította a szónoki emelvényre a külföldi képviselőket. Alulírott volt az első, aki szabadon előadott beszédében üdvözölte a jelenlevőket a Magyarországi Unitárius Egyház képviselőiben, szólva arról az igyekezetről, amit gyülekezeteink a templomrenoválásokról, továbbá a könyvkiadói és sajtómunkában tanúsítanak. Dr. Kovács Lajos, a romániai unitárius egyház püspöke az erdélyi unitárius múltjából tartott felolvasást. Diether Gehrman lelkész, az IARF főtitkára, a tavaly Tokióban tartott kongresszus sikeréről szólt. Dr. Roy Smith, az IARF elnöke, egyben a nagy-britanniai unitáriusok főtitkára, az angol unitáriusok testvéri üdvözlését tolmácsolta. Végül a japán szabadelvű buddhista szervezet, a Risho Kosei-kai képviselője fejezte be az üdvözléseket. Az elhangzott beszédek a jelenlevők nagy tapssal fogadták.

A közel hétnapos eseménysorozat részletes ismertetése, az egyes kisebb társaságok, csoportok, egyesületek összejöveteleinek a kiállítások, szak-üléseknek a felsorolása már meghaladná a lapunk terjedelmét. A dr. Pickett és munkatársai által gondosan kiválogatott programponatokon igyekeztünk mindig részt venni, s ahol arra igényt tartottak, hozzászólni a napirenden levő kérdésekhez. Szolgáltunk dr. Kovács püspökkel együtt az úrvacsora-osztásos istentiszteleten, melyet a nemrégiben elhalt dr. Szent-Iványi Sándor utódja a lancasteri gyülekezetben, dr. T. Wintle lelkész szervezett. David Rankin San Franciscóból Atlantába áttelepült lelkész itt elhangzott beszédét, ha arra majd időm lesz, egy alkalommal magyar fordításban be szeretném mutatni.

A közgyűlés jelentős eseménye az az ülés volt, melyet a város baptista gyülekezetei tulajdonát képező új, modern, több, mint kétezer embert befogadó nagytermében tartottak. Itt az emlékeztetőt a körünkben is több alkalommal járt és az idősebb nemzedékhez tartozó dr. Dana McLean Greeley, az IARF és az amerikai unitáriusok egykori elnöke tartotta. Az a Greeley, akinek elnöksége idején jött létre 1961-ben az egyesülés az amerikai unitárius és univerzalista egyházak között. Itt mutatták be a több mint 50 új lelkészt, és itt avatták fel azokat a már palástban felvonult lelkészeket, akik már több, mint egy éve szolgálják a gyülekezeteket.

Az amerikai egyház, követve az államelnök-választással kapcsolatos hagyományt, vezető tisztségviselőit négy évre választja, s a ciklust csak egyszer lehet meghosszabbítani. Ennek az elvnek következtében került sor az új lelkészelnök és moderátor megválasztására. Hónapokig tartó választási mozgalom állt a lelkészek és a világi hívek érdeklődésének előterében. Ugyanis a lelkész-elnöki tisztségre az idén ketten jelöltették magukat: az eddigi adminisztratív alelnök és az eddigi moderátorasszony.

Sokan támogatták a nőjelöltet, de ugyanennyien kifogásolták jelölését, mivel a volt moderátor jogász és nem okleveles lelkész. A választások eredményének kihirdetésekor kiderült, hogy dr. William B. Schulz kétharmados többséggel nyerte el az elnöki tisztelet, és ugyanilyen arányban választották meg moderátorra egy asszonyt Natalie Gulbrandsen személyében egy férfi jelölttel szemben. Az új moderátor az IARF Végrehajtó Bizottságának tagja és jól ismert a különböző unitárius egyházi körökben.

Az ünnepi záróülés számunkra ismét szokatlan volt: mielőtt a résztvevők elfoglalták volna a helyeiket a terem két oldalán, kézfogással búcsúztak a lelépő elnöktől és moderátortól. Ezt követően, a kanadai unitárius gyülekezetek képviselője, egy nő és a nyugalomba vonult lelkészek közül az egyik legismertebb,

a hazánkban is megfordult dr. Duncan Howlett búcsúztatta a régi, illetve köszöntötte az új vezetőket. Azután, rendre, név szerint hívták fel a pódiumra a különböző tisztségekre megválasztottakat, köztük a mi Képviselő Tanácsunknak megfelelő tagokat, a Board of Trustee képviselőit. Örömmel láttuk, hogy közöttük a férfiak és nők aránya kb. egyforma, és hogy a fiatalabb nemzedék is jelentős képviselést kapott.

Érdekes élmény volt találkozni régi barátokkal és újakat ismerni meg. A két püspök-házaspár minden ebédet és vacsorát hol együtt, hol külön, más-más jelentős vezető személyiség vendégeként töltött el. Élmény volt az a néhány ebéd és vacsora, amit az ötödik emeletről induló külső felvonóval elérhető 75., körben forgó emelet éttermében fogyasztottunk, miközben nappal is és esti fények mellett is gyönyörködhettünk e nagy kiterjedésű hatalmas városban. Nincs hely arra, hogy a vendéglátókat mind felsoroljuk, de megemlítem, a chicagói Unitárius Fakultás 1979-ben Budapesten heteket töltött, dr. John Goodbey professzort, az ismert egyháztörténészt és dr. E. Reevest, az említett fakultás dékánját, akinek nagy része volt abban, hogy Szent-Iványi Ilona és férje részére 1986 első félévére ösztöndíjat biztosítottak.

Az amerikai unitárius-univerzalista gyülekezetek képviselőinek nagy része a jobb módú középosztályhoz tartozott, de voltak többen, akik nem helyeselték, hogy ezt a jubileumi közgyűlést egy ilyen igen drága szállodában rendezték meg. A jövő évi kongresszust Rochester város egyetemén és diákszállóiban tartják majd, hogy a kevesebb anyagiakkal rendelkezők is végig jelen lehessenek az évi közgyűlésen, mely jelentőségében természetesen nem közelítheti meg az ez évit, amikor a vezetésben jelentős személycserék történtek.

A közgyűlés egyes alkalmain szerzett élményekről, tapasztalatokról, tanulságokról más alkalommal még szólni fogunk. Utunk utolsó állomásairól a következő számban fogok beszámolni.

Ferencz József

A WCRP európai csoportjának párizsi ülése

Az 1970-ben Kyotóban megalakult World Conference on Religion and Peace (Vallások és a Béke Világkonferencia) más-más világrészben tartotta eddigi négy konferenciáját, nevezetesen 1970-ben Kyotóban, 1974-ben a belgiumi Leuvenben, 1979-ben Princetonban (USA) és 1984-ben Nairobiban, Kenyában. A konferenciákon a világ majdnem minden állama, vallása és vallási irányzata képviseltette magát és az ott hozott határozatok általában az egész világra vonatkoznak, így szükségszerűen a kisebb egységek problémái háttérbe szorulnak. Ezért Nairobiban az európai delegátusok megállapodtak abban, hogy külön európai „csoportot” létesítsünk és ennek megszervezését 1985 novemberében Párizsban tartottuk. 13 ország (9 nyugati és 4 szocialista) mintegy 110 kiküldöttje, köztük 80 keresztény és 30 egyéb (muzlim, hindu, sikh, buddhista, bahai és zsidó) jelent meg és ez utóbbi adat is jellemzi, hogy az ún. európai kérdések ma már túlhaladtak az európai őslakosság gondjain és egyre jobban előtérbe kerül a kontinensünkre áramló egyéb lakosság beilleszkedése.

A konferencia három munkabizottságban dolgozott:

I. Kisértetek egy európai vallási közösség megteremtésére.

II. Lelki támasz nyújtása a szomszédok és idegenek számára.

III. A békére való neveléshez való és anyagi eszközök nyújtása.

A mindössze kétnapos konferencia természetesen csak iránymutatásra volt elég.

Figyelemre méltó volt közös látogatásunk Villebon-sur-Yvette-be, az 1980-ban épült buddhista pagodába, ahol a vietnami csónakemberek (a Vietnamot csónakon elhagyó disszidensek) láttak vendégül és ismergették, hogy milyen Európában a buddhizmus elterjedése. A konferencia élénk érdeklődést mutatott a kelet-európai helyzet iránt és szívesen vennék, ha egyszer itt is lehetne konferenciát tartani, amelyre talán valóban sor is kerülhet.

Bartók Béla

KBK elnökségi ülés Budapesten

A KBK Elnöksége 1985. dec. 3–5. napjain Budapesten ülést tartott. A megnyitó ülésre és a záró fogadásra dr. Tóth Károly református püspök, a KBK elnöke püspökünket is meghívta, aki örömmel vett részt e jelentős találkozón. Számos régi ismerős között találkozott és elbeszélgetett Nestor olteniai ortodox metropolitával, régi ismerőseivel, aki mint a KBK alelnöke vett részt az üléseken.

Az IARF elnökének újévi üzenete

1985 már a hátunk mögött van. Még emlékezünk arra, hogy 1984-ben Tokióban együtt voltunk. Kelet és Nyugat, Észak és Dél fiai és leányai keresték a jövőt, ami ma már múlt a mi számunkra.

1986 számos alkalmat kínál arra, hogy készülődjünk, hiszen az IARF minden három esztendőben összegyűjti tagjait, hogy együtt keressék a jelenben a vallásos emberek holnapjait. 1987 már integet felénk, hogy San Francisco mellett, a Stamford Egyetem otthont adó termeiben találkozzunk.

Közben gondolnunk kell arra is, hogy a haladásért való küzdelmünk közben szociális érzéstől indítva segítsünk azokon a hitestvéreinken, akik nehéz helyzetben élnek Bangladesben, Indiában, Nigériában, Észak-Írországon, vagy egyes európai államokban. Támogassuk őket anyagilag is, erőnk és szívünk indítása szerint.

Csodálatos azonban az az érzés, mely tudatossá teszi bennünk azt, hogy összetartozunk. Ma én vagyok az, aki üdvözlő mindnyájzatokat s egymásért és a jobb és békésebb világért élünk, ahogyan azt megengedi nekünk a világ.

Boldog új esztendőt kíván igaz barátsággal:

Dr. Roy W. Smith
az IARF elnöke

A Székelyföld legdélibb vidékén, Sepsiszentgyörgyön született, hetvenhét esztendővel ezelőtt. Családja már három évszázad óta itt volt honos. Katona őseit, a lófő székeket, akik a haza védelmében éltek, haltak Erdély aranykorában, a XVII. században olyanok követték, akik a haza szolgálatát Isten és a gyülekezet szolgálatára cserélték. Arkos, Sepsiköröspatak, Kálnok és Sepsiszentkirály egyházi annalesei a megmondhatóinak, hogy 1620 és 1910 között hány unitárius lelkészt adott a köröspataki Kiss család Háromszék falvainak.

Édesapja, Árpád már világi pályára lépett, ügyvédi irodát nyitott Sepsiszentgyörgyön. Itt született, itt élte meg a gyermekkor első, gondtalan éveit. A tornácok szentgyörgyi ház és a kis szentkirályi birtok meg a Székely Mikó Kollégium háromszögében telt el a következő évtized. Később a háború elérte Erdély földjét, majd következett az impériumváltás nehéz időszaka.

Talán az otthonatlan kamaszban fogalmazódott meg először az elhatározás, hogy nem adja meg magát a körülményeknek, hogy ha felnő, maga teremti új otthonát, új fészket, amelynek melege kisugárzik majd családjára. Nagyon nehéz dolga volt. Édesapja csak egy ideig tudta viselni tanítatása költségeit. Kényszerűségből abbahagyta egyetemi tanulmányait, s katonának ment. Másfél évtizednyi katonai szolgálat következett. A konszolidáltabb életkörülmények lehetővé tették, hogy végre családot alapítson.

Feleségében, Klárában olyan társra talált, aki a katonai szolgálat sok mozgással, változással járó életformájában mindenkor biztos támaszt jelentett. Néhány évig úgy látszott, hogy bár háború dúlt kint a nagyvilágban, a hazatérés Erdély földjére, az öröm szüntelenül meglevő érzése, két gyermeke nyiladozó értelme, fejlődése láttán, meghozta a gyermekkorban elvesztett nyugodt boldogság állapotát. Am, amire megérkezett ebben a talán élete legszebb, kolozsvári időszakában fogant harmadik gyermeke, Ágnes, ő már kint volt a fronton, a Kárpátok előterében, szüntelenül aggódva családjáért a háttérben bombázások híreinek hallatán.

Rettenetes esztendő következett. Az ezer kilométeres menekülés, a szüntelen életveszély végtelenné tetsző útja. Melynek végén ott volt ugyan a fellelegzés, hogy a család minden tagja túlélte a háborút, de egyben a hadifogoly aggódása is, hogy szerettei hogyan boldogulnak nélküle.

Nyolc évnél is hosszabb időnek kellett elteltie, mielőtt családját újra láthatta. Mindig azt mondta erről az időszakról, hogy a megpróbáltatás igazi hőse a felesége, mert míg neki csak a tehetetlenség kínjait kellett elviselnie, ő helytállt, s egyedül, segítség és támasz nélkül nevelte három gyermekét.

1953 szeptemberében süttől fel

újra a Köröspataki család napja, amikor végre szabad emberként, 45 évesen kezdte újra kétszer is derékba tört életét. Nem riadt vissza a nehézségektől. Gépmunkásként kezdte, de aztán a hadifogsága alatt szerzett nyelvtudása, műszaki ismeretei lehetővé tették, hogy tovább lépessen. Példás akarata, kitartása, szellemi ereje gyermekeit is ösztönözte, hogy ne adják fel céljaikat a nehézségek láttán. A becsvágy és a tisztesség kettős tulajdonságát plantálta beléjük, s kimondhatatlan öröme szolgált, amikor ott lehetett Sándor fia doktorra avatásán, s később büszkén nézhette Ágnes leánya kandidátusi oklevelét. Nem volt felhőtlen a következő negyedszázad. Öt unokájának érkezése után jött a csapás, élete virágjában Klára leányának hirtelen elvesztése.

Nyughatatlan természetű, igazi székely ember volt, aki szüntelenül tevékenykedett, fűrt, faragott, órát javított, s ha már nem talált otthon munkát, elment valamelyik gyermekéhez, hogy az unokákkal játszójék, vagy keressen valami megjavítandót a háztartásban.

Első nyugdíjas évtizede olyan volt, amikor sok megadatott neki abból, amit ifjan eltervezett. Végre utazhatott is, átkelhetett feleségétől az óceánon, hogy meglátogassa messzire szakadt sógornőjét. Fölkereshette fiát, aki akkor a londoni egyetem magyar tanára volt, beutazhatta a vén Európa szépséges tájait.

1978 óta volt beteg, s bizony nehezen viselte el, hogy ő, aki korábban biztos támasza volt egész kiterjedt, népes családjának, most egyszerre megrokkant, segítségre szorult.

Amikor november elején felesége, aki végtelen türelemmel és odaadással ápotta, maga is megbetegedett, az orvos a nagybeteg férjet kórházba utalta. Van valami jelképes abban, hogy ott, a Tétényi úti Kórházban ugyanezekben a napokban került szülőszobára Ágnes unokája, és azon a héten, amikor ő befejezte fáradságos, de örömeiben és eredményekben gazdag földi pályafutását, megszületett első dédunokája. Táplálékért síró akaratos kis hangjával hirdette, hogy nem hal meg az, akinek életét immár a harmadik nemzedék folytatja.

Családja gyászában együttérzéssel osztozunk.

Husztli János

Pestlőrinc

Dr. Tancsik Rudolf Budapest Főváros XVIII. Ker. Tanács elnöke kedves, közvetlen tónusú levélben köszöntötte egyházközségünket az ünnepek és az új év alkalmából. Levélében külön köszönetet mondott templomunk rendbehhozásáért. Jól esett az elismerés.

A renoválás szerencsésen befejeződött. A kivitelező a Fővárosi 1. sz. Építőipari Vállalat volt. A kívülről felújított templom ünnepi fel-

avatása január 26-án történt. Beszámolót közlünk lapunk következő számában.

Az első adakozó Ármánkó Dávid a Kolozsvári Kollégium vendiákja volt, aki feleségével 500,— Ft-ot küldött. A renováláshoz az Állami Egyházi Hivatal 200 000 Ft-ot adott. Ugyancsak hozzájárultak adományaikkal a diéni gyülekezet, a svájci segélyszervezet, az IARF (az unitárius világszövetség) és az Egyházi Képviseleti Tanács.

A további egyéni adakozók lapzártáig: özv. Borbély Sámuelné és családja 5500 Ft; Bézsényi Gyuláné, Pethő család, Varga Ferenc 2000—2000 Ft; néhai Béla Antal (még életében), dr. Benczédi Ferenc, özv. Bahner Józsefné, dr. Ferencz József, dr. Horváth Lajosné, dr. Jakab Jenő, Kozma János, Molnár János, dr. Nagy Anna, dr. Nyiredy Szabolcs, N. N. (Szeged), Pálffy László, Pál József (Budakeszi), dr. Péterfy Réka, Oborzi Gyula, Török Tamás, Zoltán László, Peres Györgyné 1000—1000 Ft. Szabados család 900 Ft, Balázs Dénes, Dudás Béláné, dr. Ferenczi Endre, dr. Jakab Dezső, Lőrinczi Ferenc, dr. Nyéki Józsefné, Pál József (Budapest), Petrecz Lajosné, Orbán Sándorné, Sándor Béláné, Szathmáry Miklós és N. N. (Pestlőrinc) 500—500 Ft.

Dr. Csiki Gábor, Damokos Albert, Pálffy Csilla, Pálffy Mózes 300—300 Ft.

Csiszer József, Jakab Jenő (Kunszentmiklós), Juhos Mihályné, dr. Lőrincz Ernő, Ekárt Gábor, özv. Szilágyi Andrásné 200—200 Ft. Bodor Lajosné, Csikósné Birtalan S., Egyed Mózes, Fekete Lajosné, dr. Fodor Gyula, Gergely Sándor, Honti Józsefné, Jakab Tibor, Kisgyörgy Sándor (Örkény), özv. Szalontai Jánosné (Vecsés), dr. Szent-Iványi Csaba, dr. Szent-Iványi József, dr. Zagoni Ferenc 100—100 Ft. Bartók Béla 5000 Ft, Bencze Márton és neje 1000 Ft.

Dr. Jakab Jenő

UNITÁRIUS ÉLET

Lapunk legutóbbi számának megjelenése óta az alábbi adományokat kaptuk:

1000—1000 forintot adományoztak: dr. Kiss József, Siska Ferencné, László József (Svédország), volt dunapataji hívünk, Szinte Gábor elhalt szülei emlékére, Gyarmathy Endre.

500—500 forintot adományoztak: Fűrész László, dr. Gáspár Mózes és neje emlékére leányai, Vadady Albertné édesanyja és elhalt férje emlékére, dr. Zeőke Pál, Orosz Anna külföldi olvasónk, dr. Gábor Ferenc USA.

Különböző összeget adományoztak: dr. Rákóczy Lászlóné, Louis Gergely Franciaországból, Varga Gergely, dr. Ambrus Pálné elhunyt férje emlékére, Gyarmathy Gergely, Gyula, Benedek Miklós, Pálffy László.

Az Unitárius Élet javára küldött forint adományokat hálásan köszöni a SZERKESZTŐSÉG

Levél külföldi olvasóinkhoz

Az esztendő első számában mindig megszólítjuk külföldi olvasóinkat, akiknek elsősorban megköszönjük a karácsonyra és új évre küldött jókívánságokat.

Lapunkat hazánkban előfizetők igitkezik fenntartani, de áldozatuk nem elegendő. A megdrágult előállítási és postai költségek miatt kérjük külföldi olvasóinkat, hogy adományaikkal (csekk küldése, pénztátutalás stb.) az idén is támogassanak. Azoknak, akik éveken át elhanyagolták lapunk támogatását, lapunkat tovább küldeni nem tudjuk. Romániai olvasóink, mivel átutalást nem eszközölhetnek, megörvendeztetethetnek egy-egy unitárius énekeskönyv megküldésével, melyet támogatás címén köszönettel fogadunk. Postai úton is megküldhető.

Végezetül minden kedves külföldi olvasónkat szeretettel üdvözljük 1986-ban és boldog, eredményes évet kívánunk.

SZERKESZTŐSÉG

Liturgikai reformtörekvések

Az istentiszteleti rendtartást nevezik liturgiának. Az istentiszteletek rendjét időről időre szabályozzák az egyházak. A változtatások óhaja természetes törekvés.

Lelkészi karunk múlt évben tartott egyik értekezletén elhatározták, hogy a vasárnapi és ünnepi istentiszteletek rendjét módosítani lehet és kell, de ennek összhangban kell történnie a hívek akaratával. A hívek egy része a régihez ragaszkodik.

A lelkesek és ezt követően a világiak is foglalkozni fognak a liturgiai rendben történő változtatásokkal. Az előkészítés munkája nem lehet csak elméleti. A változtatásokat a hívek, a gyülekezeti tagok csak a gyakorlati megjelenési formákban láthatják és ítélik meg alaposan.

A budapesti Nagy Ignác utcai gyülekezetben Huszti János lelkész gyakorlati javaslata arra irányul, hogy új rend bevezetésével a híveket megkímélje az istentisztelet rendjén a gyakori felállástól és leüléstől. Ezért a régi rend egyik elemének újra bevezetésével azt óhajtja, hogy a belépő liturgust, a lelkészt, a gyülekezet felállással fogadja. A felálló gyülekezet előtt a szószékre felérkezett lelkész invokációt (bevezetőt vagy előfohászt) mond, majd felkéri a gyülekezetet helye elfoglalására. A gyülekezet ülve marad a bibliaolvasás felolvasásának és az imádság elmondásának az idején is, és csak a textus felvételekor áll fel, és így hallgatja meg a bibliai szöveget. Majd a régi rend szerint folyik tovább az istentisztelet.

A pestlőrinci karácsonyi ünnepi istentiszteleten dr. Jakab Jenő lelkész megszívlelendő újítása az volt, hogy a bibliaolvasás felolvasására

turgikus választott ki — egy világi tagot, ebben az esetben egy fiatalabb asszonyt kért fel.

A budapesti Nagy Ignác utcai karácsony első napi istentiszteleten Huszti János lelkész a Miatyánk ismétlésének elkerülése céljából sem az ima, sem a szószéki beszéd (a prédikáció) után nem mondta el a Jézustól tanult imát, s nem mondta el azt ágendája végén a püspök sem. Hanem az úrvacsoraszószék után, a templom padsorai közt álló hívek előtt elmondott záróima után, felhívta a jelenlevőket, hogy együtt, — melyet előre a lelkész, mint li-

hangosan imádkozzák el Jézus imádságát.

Apró, jelentékteleneknek tűnő változtatások ezek, melyeket a gyülekezeti tagok magánbeszélgetésekben, illetőleg a sorra kerülő presbiteri értekezleten vitathatnak meg. De lapunk olvasóinak a véleményét is várjuk, s azokat — terjedelmüktől függően — lapunk következő számától kezdődően már közölni is szeretnénk. A következő szám lapzárta március 5-én van. A később beérkező észrevételeket csak későbbi számainkban vehetjük figyelembe.

Szerkesztőség

Légy okos mint a kígyó, és szelid, mint a galamb!

A Nagy Ignác utcai templomunk egy újabb színfolttal gyarapodott. A 2. világháborúban a szószék felőli gótikus alakú színes ablaktáblák elpusztultak. Ezeket a háború után halványsárga egyszínű katedrál üvegtáblákkal pótolhattuk. Hátul, az orgonakarzat mögötti korabeli színes ablakokat, a rozettát sikerült a megmaradt színes ablak töredékeivel teljesen helyreállítani. Így hát ott a templom építésével egyidőben készült 19. századi színes üvegek eredeti formájukban tovább élnek. A szószék körüli ablakok kissé egyhangú, tompa fényükkel még mindig emlékeztetnek a háború pusztítására.

Az a szerény kis új színfolt, ami most oda került, talán az élni akarás, a jövő béké hírnöke és reménye lesz számunkra. Ugyanis a szószékhez jobbról és balról közelebb eső gótikus ívelésű ablakok közepére egy-egy egynégyszögletes színes üvegtábla került, mely a külső fény hatására napsugarat varázsol a szószék körül.

A színhatás mellett a két színes üvegtáblának eszmei mondanivalója

is van. Ezek ugyanis az unitarizmus jelképei.

Az egyik a magyar unitárius címer, melynek 400 éves hagyománya van, és az általunk jól ismert dávid-ferenci jelkép: a farkába harapó kígyó, középen a galamb. „...Legyetek azért okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok.” (Mt 10,16.)

A másik üvegtábla a nemzetközi unitárius jelkép: egy kehely, melyből láng lobban. Ez a jelkép az élő igazság lángját ábrázolja a közös hit serlegében. A fentiek — úgy véljük — növelik templomunk unitárius jellegét a közelgő centenárium tiszteletére!

A színes üvegeket hazánk egyik kiváló egyházművésze, a külföldön is jól ismert Pituk József tervezte.

Kaplay Imréné Schey Ilona

A két színes üvegtábla elkészítésének és felszerelésének igen jelentős költségét, egyháza iránti szeretetétől indítva, dr. Kapaayné dr. Schey Ilona adományozta. Köszönjük. (Szerk.)

Személyi változások a zsidó egyházban

Az 1985-ben bekövetkezett két jelentős veszteség, dr. Scheiber Sándor szemináriumi igazgató és dr. Salgó László budapesti főrabbi elhalálozása volt a kezdet. Héber Imre, az országos és budapesti hitközségi elnök lemondása újabb gondot jelentett.

A budapesti rabbiszeminárium igazgatójává dr. Schweitzer József főrabbit nevezték ki, aki 1979-ben a jelentős siklósi antitrinitárius konferencián is részt vett. A budapesti Dohány utcai főtemplom főrabbi tisztebe dr. Schöner Alfréd főrabbit nevezték ki.

A világi elnök tisztre a zsidó közélet ismert személyiségét, dr. Losonci András igazgató-főorvost választották meg egyhangú szavazással.

Az új tisztségviselőket egyházunk nevében is szeretettel köszöntjük.

Keresztények és Zsidók Nemzetközi Tanácsa Budapesten

tartotta szemináriumát november 17—20. között Bartha Tibor református püspöknek, az Országos Békatanács Egyházközi Békabizottsága elnökének meghívására. A hazánkban első ízben tartott találkozó 15 országból érkezett 60 felekezeti vezető eszmecserét folytatott a keresztények és zsidók kapcsolatainak elméleti, teológiai és gyakorlati kérdéseiről, a béke megőrzésében való együttműködésük lehetőségeiről.

A vendégek magyarországi tartózkodásuk során látogatást tettek az Állami Egyházügyi Hivatalban, ahol Sarkadi Nagy Barna általános elnökhelyettes adott tájékoztatást az állam és a különböző felekezetek kapcsolatairól.

A szept. 20-i záróülésen egyházunkat Huszti János püspökhelyettes képviselte.

Hírek

Dr. Ferencz József püspök és **Bartók Béla** főgondnok ezúton mondanak köszönetet olvasóinknak, akik nekik levélben vagy lapon kívántak boldog karácsonyt és áldott új esztendőt.

Az új esztendő első napján, immár szokás szerint, a Nagy Ignác utcai istentisztelet után a püspöki irodában híveink szépszámu csoportja köszöntötte püspökünket és főgondnokunkat. Nevükben **Mikó István**, a teológiai intézet felügyelő gondnoka köszöntötte egyházi előjáróinkat és kérte az egyházi előjárók támogatását felelősségteljes munkájuk végzésében.

Az 1985. esztendő utolsó képviselő tanácsai ülését nov. 29-én tartottuk, melyen örömmel vettük tudomásul a kocsordi javításról tett számadást és a tájékoztatást a pestiőrincsi templom és gyülekezeti terem folyamatban levő felújítási munkálatairól.

Dr. R. Filep Aladár ny. kórházi főorvos, egyetemi m. tanár, egyik legidősebb főtanácsai tagunk, 1985. okt. 15-én töltötte eredményekben gazdag életének 90. évét. Továbbra is jó egészséget kívánunk.

Dr. Nyíredy Géza atyánkfiát, a Fővárosi János Kórház Rendelőintézetének osztályvezető főorvosát, az Elnöki Tanács a Munka Erdemrend ezüst fokozatával tüntette ki. Gratulálunk.

Az **OLVASÓ NÉP** 25. kötete gazdag tartalommal **Juhász Róbert** és **Tóbiás Aron** szerkesztésében a Hazafias Népfőnt országos kongresszusára jelent meg.

Szent-Iványi Iona felszentelt lelkész és férje, **Orbók Attila** III. éves teológiai hallgató jan. 8-án repültek el Chicagóba, ahol hat hónapon át ismerkednek az amerikai unitáriusok teológiai problémáival. Sok sikert kívánunk és ismételten köszönjük dr. G. Reeves dékán és tanártársai és Meadville/Lombard unitárius teológiai fakultás tanácsának segítségét, mellyel e tanulmányutat lehetővé tették.

Kuncz Aladár író, a Fekete Kolostor c. világszerte ismert regény szerzője, száz évvel ezelőtt született 1886. jan. 1-én. Élete egyrészt a kolozsvári Ellenzék c. napilap irodalmi szerkesztőjeként, majd az Erdélyi Helikon alapító és élete végéig szerkesztőjeként töltötte. Hatása az erdélyi irodalomra évtizedeken át iránymutató volt.

Klempa Sándor Károly volt veszprémi katolikus apostoli kormányzó, ny. püspök, 87 éves korában Grazban elhunyt, ott temették el. Évtizede, ő vezette körül püspökünket és főgondnokunkat a veszprémi püspöki palota termében és ismertette az ottani egyházi értékeket. Emlékét megőrizzük.

Szinte Gábor festőművész, akadémiai tanár édesanyja, életének 92. évében elhunyt s a r. kath. egyház szertartása szerint eltemették a Rákóczi-sírkertben 1985. december 3-án. Ez alkalomból exhumálták a 29 évvel korábban elhunyt férjét, az unitárius vallású **Szinte Ferencet**, s mindkettőjük földi maradványait egy közös sírban helyezték el. Fia felkérésére az egyházi szolgálatot **Bencze Márton** lelkész végezte. Adjon a jó Isten mindkettőjüknek csendes nyugalmat.

Dr. Szén Tamás — dr. Szén Ernő egyházi tanácsosunk fia — a Kőbányai Gyógyszerárugyárban ágazati főmérnöki beosztást kapott 1985. szept. 1. hatállyal. Gratulálunk.

A **Högyes E. u. 3. sz. alatti** gyülekezeti termünkben febr. 15-én, március 15-én, április 19-én du. 6 órakor minden hónap harmadik szombatján gyülekezeti összejöveteleket tartunk, melyre híveinket szeretettel várjuk. **Bibliaórákat** a lelkész irodában jan. 20-án, február 17-én, március 3-án és 17-én, április 7-én és 21-én, valamint május 5-én tartanak, mindig a hónap első és harmadik hetében, délután félhat órai kezdettel.

A budapesti unitárius egyházköz-ség 1986. évi rendes közgyűlését a Nagy Ignác utcai templomban tartandó istentisztelet után, 1986. március 23-án déli 12 órai kezdettel tartja.

Hecker Ádám (1905—1985) évtizedeken át a hazai metodista egyház szuperintendense volt. A társegyházak felé a testvéri felelősség és együttműködés szószólója volt. Fia, egyben tiszteben utódja, valamint egyháza gyászában osztozunk.

Lőrincze Lajos professzort, ha elkésve is, tisztelettel és szeretettel köszöntjük 70. születésnapja alkalmából. A magyar nyelv tisztaságának őrzője és ápolója volt évtizedeken át itthon és a külföldi magyarság körében is. Részünkről is köszönet érte és kívánjuk, hogy e munkásságát még esztendőig végezhesse mindnyájunk hasznára és örömére.

Gy. Szabó Béla, az ismert erdélyi képzőművész, akinek metszetelt messzi országokban is magasra értékelték, 1985. nov. 30-án váratlanul elhalt. Halála gyász és bánat mindazoknak, akik művészetének bármely megjelenített alkotását megismerték és őrizték.

Bán Imre ny. egyetemi professzort, az ismert irodalomtörténészt ünnepelték Debrecenben 80. születésnapja alkalmából. Bán Imre munkásságában mindig gondot fordított a XVI. századi unitárius kapcsolatok megvilágítására. Szerepettel köszöntjük.

Bartha Tibor református püspök 1985 szeptemberében emlékezett meg arról, hogy ötven esztendeje kezdte meg lelkészi szolgálatát. Egyházunk nevében püspökünk üdvözölte.

A **Kulturális Fórum** résztvevőinek egy kisebb csoportja, az Országos Békatanács Egyházközi Bizottságának meghívására, ellátogatott a református zsinat előadótermébe nov. 6-án. A találkozón részt vett püspökünk és főgondnokunk is.

Usz István személyében új magyar ortodox paróchust iktatott be Nyíregyházán okt. 27-én **dr. Berki Feriz**, egyháza adminisztrátora.

A **Magyarország** című ismert és sokak által olvasott hetilapban időnként az egyes egyházakról egész oldalas ismertetés jelenik meg. 1985 februárjában a református egyházzal és az 1985. évi 45. számban a magyar zsidóságról. Örven-denénk, ha **Várnai Ferenc** főszerkesztő-helyettes figyelme a XVI. században alakult magyar unitáriusság felé is fordulna.

A **Humanizmus és Reformáció** című nagy sikerű akadémiai kiadványsorozat legújabb kötete **Vásárhelyi Judit** irodalomtörténésznek „Eszmei áramlatok és politika Szenczi Albert életművében” címen jelent meg. A gazdag anyagú forráskutatáson alapuló munka gazdagítja a reformáció neves alakját.

Keresztények Kinában. Érdekes riportok jelentek meg a Kinában járt magyar egyházi küldöttség két tagja, dr. Nagy Gyula püspök és **Komlós Attila** főszerkesztő tollából az evangélikusok és a reformátusok hetilapjában, a Kinában megújuló kereszténységről.

Szentmihályi Szabó Péter író és irodalomtörténész három egymás után megjelent kötete, Az avarok gyűrűje, Gelért és a Látó és a vak, most egy kötetben jelent meg a könyvpiacra. Így az olvasó együtt veheti kézbe a regényciklus eddig külön-külön megjelent kötetét. E regényeket olvasóink figyelmébe ajánljuk.

A **Teológiai Szemle** legutóbbi száma az 1985 júniusában Prágában tartott világgyűlés legfontosabb előadásait tartalmazza magyar fordításban.

Dr. Gelei József egykori erdélyi főgondnokunk születése centenáriuma (melyről múlt számunkban mi is megemlékeztünk) nem kerülte el a sajtó figyelmét sem. A Vasárnapi Hírek egyik számában **Bátykai Jenő** emlékezett munkásságára.

Külföldi hírek

A **romániai ortodox egyház** 1985. szept.-ében emlékezett meg a Patriarchátus fennállásának hatvanadik évfordulójáról. Az első román pátriárka **Miron Christea** volt (1925—39). Őt követték: **Nicodim Munteanu** (1939—48), **Justinian Marina** (1948—77) és **Justin** pátriárka, aki 1977 óta vezeti egyházát.

A **bukaresti Ortodox Teológia** épülete az 1977. évi földrengéskor súlyos károkat szenvedett. A felújítást megkezdték. A Teológia új épületet kap, és abban kap helyet az új egyházi központ is. A tervezett hat tanterem 150 hallgatót tud fogadni. Új, 600 személyes dísztermet alakítanak ki. A költségekhez előre láthatólag hozzájárul az EVT is. Az intézetnek ma 350 hallgatója van.

Az **Egyházak Világtanácsa** tavalyi ülésén hét új tagot vett fel, s ezzel a tag-egyházak száma 310-re emelkedett.

A **Szovjetunió Baptista Egyházaiban** növekedik a teológiailag képzett lelkészek száma. 1985-ben hároméves képzés után 25 tanuló tette le sikeres vizsgáit. Így a baptista lelképásztörök száma eléri a 300-at. A most vizsgát tett hallgatók lakóhelyükön készültek fel a vizsgákra, évente kétszer utaztak Moszkvába konzultációkra és egyhetes tartamú vizsgasorozat után nyertek lelképásztöri képesítést.

LAPZÁRTA UTÁN:

Huszt János budapesti lelkész, püspökhelyettest a MÁV kórházban megoperálták. Mielőbbi teljes felgyógyulást kívánunk.

UNITARIUS ÉLET

Laptulajdonos
a Magyarországi Unitárius Egyház

Felelős szerkesztő és kiadó:
Dr. Ferencz József

Felelős szerkesztőhelyettes
Szent-Iványi Iona

Szerkeszti a szerkesztőbizottság
V., Nagy Ignác u. 4. Budapest, 1055
Telefon: 113-094

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlap-üzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. — 1900 —, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Évi előfizetési díj 60,— forint
Egyes szám ára 10,— forint

INDEX: 25.842

Egyetemi Nyomda — 85.4380 Budapest, 1985
Felelős vezető: **Sümeghi Zoltán** igazgató

HU ISSN 0133-1272